

Lo Somament

DIARI CATALANISTA D'AVISOS Y NOTICIAS

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A la Administració de aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: Kiosco de Calaf Rambla de las Flores.
No's retornan los originals encara que no's publicuin.

REUS, Dimars 15 d' Abril de 1902.

ANY XXVII NUM. 4259

RADACCIO Y ADMINISTRACIO: Arrabal Baix Jesús núm. 4.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1,25
En provincias, trimestre. " 4,-
Extranjer y Ultramar. " 7,-
Anuncis, á preus convencionales

LAS PASTILLAS SERRA CURAN LA TOS PER REBELDE QUE SIGA

Es lo millor remey pera combatre tota classe de catarros ja sigan crónichs ó aguts y pot emplearse en totas las afeccions del aparato respiratori segur de obtindre felisos resultats.
Perá los noys y personas que tingan dificultats en pendrer las PASTILLAS SERRA poden substituir las per lo JARABE SERRA que produex iguals efectes.

XAMPANYA CATALUNYA

MIRÓ Y TARRAGÓ-REUS

Concours Egyptien de Produits Espagnols á Alexandrie. 1904-1902. Grand diploma d'honneur avec Medaille, pour Champagne extra carte d'or

AIXAROP DE HIPOFOSFITS CLIMENT

LA LLEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Compañia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Haventse presentat á la meva clínica la Sra. D.ª N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació, manca de energia y de forsas, vaig prescriureli l'Aixarop Climent marca «SALUD»; y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrá apetit y forsas y se li regularisaren las reglas.
Dr. Letamendi.
Senyors Climent y Compañia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d'un any de una escrófula crónica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas emulsions y reconstituyens se preconcizian pera aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfits Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer fraseo y molt prompte la curació completa.—Dr. Lo-pez, Catedratic de Barcelona.
Exigeixis lo llegitim Aixarop Climent «SALUD», unich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expén altre del mateix nom.

GRAN DEPOSIT DE CARBURO DE CALS

Sens competencia possible per sa calitat extra superior, sense pols, producció máxima de gas y preu reduhit.

UNICH DEPOSITARI: Eugeni Torroja y Argilaga

Plassa de Sant Francesch, número 1 y Plassa de Prim, número 3.—REUS

INCREDIBLE VERITAT!!

Unica y verdadera ocasió para gastar be lo diner en regalos, quin valor supera sempre al que costa. Objectes d'or de ley garantit (18 quilats) ab bonichs y esplendents brillants, químicament perfectes, de mes valor; per son constant esplendor y llimpiésa, que 's verdaders. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

5.000 PESSETAS

Se regalalan al qui distingueixi aquests brillants Alaska dels llegitims. Gran Premi en la Exposició de Paris.
Anells para cabeller, or brillant. 50 pessetas.
Idem para idem (brillant molt gros). 100
Agulla, idem, idem. 25
Agulla, idem, idem. (brillant molt gros). 50
Anells para senyora ó senyoreta, idem, id. 25
Arrecadets (parell) para senyoreta, idem, id. 25
Idem para senyora, idem, idem. 50
Idem para idem (brillant gros). 100
Idem para noyas (verdader regalo). 25
S' envian franch de tot gasto, per correu, en caixetas certificadas y declaradas mercancías; para tot Espanya y illas.
No se servirà cap pedido que no vauit acompanyat de son import en bitllets del Banc d'Espanya; en carta certificada ó valor declarat.
Se te d' enviar la mida de las anells, presentia ab un fil al entorn del dit.
No's fan descomptes, no's concedeixen representacions, ni s' envian cataléchs, dibuixos ni mostrars.
A tot comprador que no s' conformi ab la mercancia se li retornará immediatament son import.
Dirigite al representant general y unich de la Societat «Or y Brillants»; Am: Alaska, C.ª A. Buayas, Corso Romano, 104 y 106, Milan (Italia).

EL ANTIGUO CEMENTERIO DE REUS

(Acabament) (1)
Para colmo de desdicha, hay otra circunstancia que da pábulo á murmuraciones molestas para nuestro Ayuntamiento. Han transcurrido dos meses desde que hice la indicación de haberse, hace cuatro ó cinco años, derribado al parecer sin previo acuerdo del Ayuntamiento, el claustro que cobijaba los nichos del viejo Cementerio. El Diario de Reus, Lo Somament y La Discusión han pedido que, de ser lo que se dice, se exija la debida responsabilidad y el concejal señor Vergés, con una entereza que le honra, se ha levantado en plena sesión del Ayuntamiento para hacer acerca de este asunto manifestaciones tan im-

portantes que requieren cuando menos la inmediata instrucción de un expediente administrativo. No será éste el parecer de los demás concejales y muy especialmente del señor Alcalde presidente, quien, si no informa mal un periódico local al dar cuenta de la sesión de que se suscitó este asunto, cortó el incidente valiéndose de su autoridad presidencial; resolución que yo respeto por emanar de una persona dignísima, pero que no estimo oportuna ni discreta tomada en aquella ocasión. Al llegar aquí recibí los periódicos de Reus y en Las Circunstancias leo un suelto en que, en oposición del asunto del antiguo cementerio, se dice que nuestro apreciable colega va á publicar, dentro breves dias, un folleto

que contendrà la història de dicho asunto, debidament documentada. (1) Como *Las Circunstancias* pasa por òrgano oficioso de la mayoría del actual Ayuntamiento y muy especialmente es adicto à los tres ó cuatro concejales que con mayor tesón defienden el debatido acuerdo sobre el Cementerio, me permito rogarle que se sirva incluir en la historia que trata de hacer, los siguientes documentos cuya publicación de parte del Ayuntamiento iba yo à pedir antes de poner punto final à este artículo:

1.º El número de nichos existentes y vendidos en el antiguo cementerio al cerrarse, por acuerdo del Ayuntamiento, en 31 de Diciembre de 1871.

2.º Relación nominal de los dueños de nichos que, desde aquella fecha hasta hoy, han pedido y obtenido del Ayuntamiento el indispensable permiso para exhumar el cadáver ó cadáveres que en aquellos había y trasladarlos al nuevo Cementerio.—Estos datos se encontrarán fácilmente en los libros de Registro de nichos del viejo Cementerio, existentes en el archivo municipal.

Considero oportuna y necesaria la publicación de estos datos, porque como el antiguo cementerio ha estado al ierto y abandonado de toda vigilancia durante cinco años y lo está todavía, y de pública voz se dice haberse cometido en él profanaciones de toda clase, bien pudiera ser que se hubiesen vaciado nichos sin el competente permiso de la Autoridad y sin quererlo ni saberlo sus legítimos dueños. Por el pronto, merece fijar la atención lo siguiente. En 1863, estando llenos los nichos de los cuatro lados de la plaza del Cementerio se construyó un cuerpo de edificio en el centro de la misma que contenía también nichos, en buen número, todos los cuales estaban llenos cuando en 1871 se cerró el cementerio. Este cuerpo de edificio ha desaparecido por completo, ni rastro queda de él. Cuando se derribó, no sé si por orden ó sin ella del Ayuntamiento, ¿estaban vacíos todos los nichos? ¿habían sido ya exhumados? ¿obtenido la exhumación de los cadáveres que contenían? Con la publicación de los datos arriba mencionados, se averiguará.

Y basta por hoy.

JOSEPH GUELL y MERCADER.

Madrid, 27 Marzo 1902.

L'ENTERRO DEL DOCTOR ROBERT

Comprentent que 'ns era complertament impossible publicar-ne en lo número de diumenge una ressenya tant extensa com l'acte mereixia, creguerem més convenient ferho en lo present y ocupar pera 'l cas tot l'espai que 'ns permetin nostras columnas. Al afecte anem à ferho ab la major extensió possible.

Desde primeras horas del matí del dissapte, dia del enterro, se notava ja en los carrers mes céntricos de Barcelona un moviment extraordinari.

Lo cel, com volguentse associar al dol de Catalunya per la mort del gran patrici, se cubrí ab un vel de color negrós y de tant en tant envià à la terra sas llágrimas en forma de una pluja ja pausada, ja torrencial. Lo sol que ha de illuminar de plé en l'esdevenir l'arbre de la libertat de Catalunya y madurar ab son escaif lo fruyt sanítós de las sevas lleys, no volgué restar amagat darrera 'ls crespons vaporosos de l'espai y esqueixant-ne nn d'ells tregué son cap tristoy pel forat del meteoro pera despedirse de un dels mellors conreuhadors del arbre sagrat. Ab aquest fenómeno y l'moviment seguit dels catalans, transcorregué 'l matí del dia 12 d'Abril de 1902 en que's verificà l'enterro del ilustre catalá Doctor don Bartomeu Robert.

Ja avans de las den una inmensa gentada

(1) Aquest article fou escrit abans de que *Las Circunstancias* dessistís de publicar lo folleto.

s' havia situat en lo carrer de la casa mortuoria y adjunts. Los carrers, Ramblas y balcones de las casas per hont devía passar la fúnebre comitiva 's trobavan atapahits de personas. En res afectá als concurrents y curiosos, que omplian de gom à las vias, la pluja que queya. Tothom paraba fort. No representava res lo bany de ruixat pera la voluntat que al difunt portavan los que 'l rebian.

Los fanals del trajecte estavan encesos y envoltats ab crespons negres.

Tot l'ambient estava saturat d'aquella tristesa que sols fan sentir las grans calamitats.

A un quart de deu arribà à la casa mortuoria 'l clero de la iglesia de Bethlém, havent costat molt d'organisar la comitiva, à causa dels molts y complexes elements que havían de compóndrela. Eran aprop de las onze quan se posà en marxa, per l'ordre següent: guardias municipals de caball, noys del Alberch Naval, dependents del Ajuntament, com guardias del Parch, serenos, vigilants, bombers, fontaners, etc., banda municipal de música, albergats de diferentas casas benéficas ab atxas eucesas, y estudiants, especialment los de Medicina, quina Facultat hi assistí en plé ab son estandart duhent sos alumnes lo corresponent distintiu.

Seguia després lo clero de Bethlém y tot seguit la caixa mortuoria, portada à pes de brassos per quatre representants del Cos mèdich municipal y quatre deixebles del difunt. Duyan las cintas de la caixa los senyors Berenguer, en representació de la familia, Fargas, de la "Lliga Regionalista", Bertrán de Amat, de la "Societat Económica d' Amichs del País", Bertrán y Rubio, de la Academia de Medicina, Dolsa del Ajuntament, Calleja, catedràtic de la Facultat de Medicina, Calvet, alumne de la mateixa, 'l diputat à Corts per Barcelona, senyor Rusiñol y 'ls alcaldes de Sitges y Camprodon.

Presidían lo dol un sacerdot, los individuos de la familia del Doctor Robert, 'l Alcalde, 'l Cap de la Diputació y un representant del Capitá general.

Además dels esmentats hi assistiren nombre incalculable d'entitats catalanistas, científicas, polítichs etc. Hi havia també distingidas personalitats, com lo senyor Durán y Bas y además los alcaldes de Sitges y Camprodon, ab una nutrida representació de vehíns d' abduas poblacions. Podriam esmentar com assistents trenta nou regidors de Barcelona, senadors, diputats à Corts, diputats provincials, metjes, escriptors, etc., etc., que si anomenessim se faría la llista interminable.

La comitiva, al arribar devant de la iglesia de Bethlém, se va deturar cantantse solemnement lo responso de rúbrica. Després repregué la marxa, essent colocada la caixa mortuoria en lo cotxe disposat al efecte, fins al peu del monument de Colón, ahont se despedí 'l dol.

Durant l'enterro tingueren tancat molts establiments de la Rambla, havent plantat à la porta papers impresos en catalá, exposant lo motiu d'aquella anormalitat. Los balcones de la *Unió Catalanista* se veyan cuberts de glassas negras. Lo de *La Veu de Catalunya* ostentava en lo centre una bandera de las quatre barras ab una glassa negra de part à part de barana. També estavan endolats molts balcones de casas particulars, del Ateneo Barcelonés, Circul Mercantil y Juventut.

Lo dol se despedí à la Porta de la Pau, durà lo desfile dels que assistiren al enterro molt temps, poguentse allavors apreciar ab tota exactitud la inmensa generació que assistí al enterro, una multitud tant numerosa que omplia apilotada molta part de la Rambla de Santa Mónica y tota la Porta de la Pau.

Foren molts los que acompanyaren las despallas del doctor Robert fins al Cementiri Nou, formantse una llarga corrúa de cotxes.

A un quart de dues arribava 'l cadavre ab son acompanyament à la porta principal del Cementiri. Allí l'esperavan lo clero ab eren alta, 'ls regidors senyor Llopert, Borrull y Albó, arquitecto Falqués, individuos de la

Junta del Cementiri y sos empleats. Resata que foren los responsos, una comisió d'estudiants de Medicina demaná per portar lo fétre de son benivolgut mestre à brassos fins al Panteó. Vist l'empenyo que hi posaren, y no obstant lo llarch trajecte que s' havia de recorrer, 'ls hi fou concedit.

Se posà en marxa la trista comitiva; devant, una circumantena d' obrers del cementiri portant blandons; un bon estol d' estudiants ab l'estandart de la Facultat de Medicina; següen los guardas, lo clero, la caixa mortuoria portada à brassos y voltada dels senyors Llopert, Albó, Borrull, Falqués, Mercader, Casals y tres més quins nóm no recordém; y al últim l'acompanyament que següa à son amich y mestre en son últim viatge. Tots los camins estaban plens à vessar d'una gran gentada que mirava trista y sorpresa la imponent manifestació de dol.

La comitiva 's deturà devant la capella, pregant pel mort, y seguidament fou conduhit al panteó, hont se li cantaren los funerals. Acabats aquests, lo Sr. Rusiñol pronuncià emocionat las següents paraulas:

"¡Adeu, doctor Robert! ¡Adeu, amich de 'l ànima!... Pochs com tú han arribat à la tomba tan carregats de gloria llegítima y ben guanyada. Has mort sense tenir cap enemich: te'n vas sense deixar cap contrari. La pau t'acompanya en ton darrer viatge."

Deixas entre nosaltres una hermosa llebor, una llebor que procurarem fer fructificar, seguint el teu camí, imitant 'ls teus patriótics exemples, inspirantnos en tas hermosas doctrinas. Pots estar orgullós del grat recort que deixas.

Els teus deixebles t'han portat à pes de brassos, darrer homenatge tributat al mestre, ò, millor dit, al pare.

"Descansa en pau, doctor Robert! Vesten d'aquest món ab la seguretat de que cumplirém lo que'ens has ensenyat; fer patria d' Espanya, fer patria d' Espanya y patria de Catalunya."

Al tornar al panteó Rusiñol equet ben parlant, de casi tots los ulls queyan llágrimas d'emoció y de sentiment.

A continuació prengué la paraula el Reverent doctor Estebanell.

"Després de las tendras paraulas que acaba de dir el senyor Rusiñol, poch es lo que puch afegir.

Fà dos dias' el doctor Robert, en un rotlló d'amichs, deya:—"Cuan parlo ab el cor, m'esglayo." Y aquet cor, al cap de poch temps deixaba de bategar.

Devant del espectacle que ha donat avuy el poble de Barcelona, vegent à tota la ciutat ab lo plor als ulls, el dol al cor, l'oració als llabis, podem dir ben alt:—El doctor Robert no te enemichs.

Los companys li deyan mestre, los deixebles, pare, y al venrel entrar, instintivament picavan de mans. ¿No es veritat joves deixebles seus, que las horas de classe vos semblavan minuts, porque estavau allí ab un pare, ab un company?

Sabia pintar l'afabilitat ab la ciencia, y sa cara riallera, al entrar à la casa del pobre, hi portava l'alegria que, com un raig de sol, dissipava las tenebras de l'inquietut.

"Descansa en pau, doctor Robert! Els amichs saben que ta mort ha sigut una pèdua per Espanya, per Catalunya, per Barcelona, porque havia sapigut treballar per ellas y guanyarse un lloch eminent en la capital de la nació.

En son pit hi veuren l'hàbit de la Mercè; un temperament com ell, trobaria dolçissim portar l'insignia de la Verge patrona de Barcelona. Aquí sembla que 'l soterrin sense gloria, però què més gloria que la creu de Cristo, que arrela al cor y enlaira sos brassos fins al Cel? Que hi pugín també las nostras pregarias porque Deu li sigui propici y aixís pugám dir: ¡El doctor Robert ha mort; visca 'l doctor Robert!

Recordém sos exemples y sas ensenyansas y que 'l seu recort sigui 'l raig de sol que fas-

si germinar la llebor de la regeneració de nostra terra, tant gran y tant desgraciada.

Y que nostre darrer obsequi, pel patrici, pel sabi, pel home, sigui una oració."

Y à continuació, lo doctor Estebanell resá una absoluta que es contestada per tota la concurrencia.

Després reprén la paraula dit sacerdot, pera donar las gracias à tots, à las autoritats que han procurat realisar la manifestació, à las corporacions, als companys seus, y als joves alumnes que l'han dut à pes de brassos.

A poch més de las dos de la tarde fou baixada à la tomba la caixa que tanca 'ls restos del may prou plorat Apostol de las reivindicacions dels drets de nostra terra.

**

De tots los indrets de Catalunya acudiren à Barcelona comissions pera assistir al enterro, casi todas las comissions hi portaren sas corresponents coronas, quinas ompliren de gom à gom més de dotze carruatjes.

Los telegramas, cartas y comunicacions de dol que s'enviaren à la familia, à la "Unió Catalanista", à la "Lliga Regionalista", à *La Veu de Catalunya* y demás entitats, son incontables.

Ne hi ha prou en dir que 'l dol se l'ha fet sen tot Catalunya.

Un monument

En diferents centros de Barcelona s'inià la idea de aixecar un monument al Dr. Robert, idea que prengué peu apenas manifestada y obrintse llistas de suscripció que feren firmadas tot seguit per gran nombre de personas.

L'Ajuntament de Sitges ha prés també l'acort d'aixecarli un monument.

Carrer del Dr. Robert

Una comisió de vehíns del carrer de Raurich, hont vivia 'l ilustre patrici, ha visitat al senyor Amat pera pregarli que 's dongui 'l nom de Dr. Robert al nomenat carrer.

Secció estrangera

Revista setmanal de la setmana passada.

Las revoltas dels socialistas de Bèlgica han sigut lo tema de todas las conversacions durant aquets últims dias. Los vaguistas de Charleroi, Lovaina y de la Conca minera del Centre s'han entregat, en nom de la llibertat y del sufragi universal, à tota classe de atropellos y destruccions. En molts punts las forsas de gendarmeria han estat impotents pera ressistir l'empenta dels revoltosos, vejentse obligats à fugir deixant algún company mort ó mal ferit del esvalot. Los vaguistas se fan pujar à uns trenta mil, donchs que en lo districte miner del centre se calculan ja en quinze mil. Los ferits abundan y 's ven que lo govern belga busca un dia de sang pera fer un escarment dels revoltosos.

M. Balfour en la Càmbra dels comuns ha declarat que no es cert lo que 's diu sobre la pau dels boers. Las negociacions continuan però tot fa preveure que 'l terme es lluny. També Kruger y 'l doctor Leyds desmentixen los rumors de pau que la premsa europea publica y al objeete dinen que tenen 10,000 boers en pen de guerra ben equipats y ab un estat de salud inmillorable. Las noticias de Pretoria confirman aixó mateix, afegint que los comandos, si bé son perseguits per las forsas británicas, son en tant gran número que poden burlar fácilmente als perseguidors. Ab tot, lo poble boer no olvida que los treballs diplomàtics han de cooperar à la forsa de las armas y treballan sens descans, ab gran ardimeet en destruir la corrent de federació de tots los pobles sud africanos que era lo pensament del difunt Cecil Rhodes. Diu la premsa d'Inglaterra que lord Wolsley s'en tornará cap Inglaterra tan aviat haigi visitat los campaments de batalla de Ladysmit, anyadint que lord Roserbery hi anirà al Cap à recullir impresions tal com li ha encomanat lo rey Eduart VII. Podria esser també que lo

seu viatge estés enllasat ab la part d'herència de M. Cecil Rodhes que ha de percibir, segons sembla per *fer admósfera* en nom del difunt rey dels diamants, cuan se parli altra vegada de la aventura del Dr. Jameson. Tot això fa creure donchs que la pau dels boers troba dificultats per realitzar-se; una de las que sens dupte no será la més petita la resistència de Benviljocu y Smuts á aceptar la pau.

M. de Bülow es ara á Viena ahont será rebut particularment pel Emperador Francisco Joseph pera tractar de la renovació de la triple aliança.

Xina y Russia al fi sembla que han arribat á posarse d'acort en la cuestió de la evacuació de la Manchuria. Encar que lo pacte no está estés definitivament, sembla que Inglaterra, en primer terme, y las otras potencias interessadas se conforman ab las principals. En la solució, Russia ofereix tornar en lo mateix es tot en que 's trobava abans dels motins de 1900, es á dir, retirar las forsas dels tres departaments de la Manchuria en 18 mesos, retornar la part y lo ferrocarril de Newchwang si las potencias que ocupan Tientsin la retornan també á Xina y desisteix de la formació del Banch Rus-Xino. Inglaterra se conforma en aquesta solució que no esperava ni de molt, tant que fins l'ha calificada de *éxit comercial*. Las demás naciones interessadas també es probable que segueixin á Inglaterra.

La insurrecció del sud de Xina presenta alarmants proporcions. Hi ha hagut topaments ab las forsas imperials haventhi bastantes baixas per abduas parts. De primer van tenir de recular las forsas regulars del Imperi, però després ab nous reforços van fer recular als sublevats fins als punts atrinxerats y fortificats que's serveix de cuartel general. Las noticias que's reben del interior diuen que allí te la sublevació, molta forsa.

La escuadra russa del Báltich y del Mediterrani sembla que's juntarán á fi de fer una manifestació naval potent cuan la coronació del Rey d'Inglaterra. Fransa també vol fer molta ostentació. També té ja preparada la nació vehina l'escuadra que ha de conduir al seu President Mr. Loubert á Russia, pera retornar al czar la visita de cortesia.

Fransa está complertament ocupada en las properas eleccions. Tot son minatges, tot manifestos, circulares, comunicacions, etc., etc. S'ha dit que l'ordre superior que's va donar als prefectes departaments va ser de que allí ahont no hi hagués pretendent contrari al del govern procressim cumplir ab legalitat, però allí ahont no hi tingués lo govern probabilitats d'éxit, que *no miressin prim* mentres s'assegurés lo triomf. Casi com á Espanya.

Le Matin ha publicat un document en el qual dona á entendre que la "Lliga de la patria francesa, exigeix forts compromisos als diputats que subvenciona. Aquét document ha produit un rebombori grant en Fransa, ja que las relaciones del diari ministerial *Le Matin* y Mr. Valdek-Rousseau, son molt íntimas lo qual casi vol dir que dit document és obra del President del gabinet francés.

No menos rebombori ha aixecat las trama descubierta en la nació de la legalitat. Los Estados-Units. Efectivament sembla que á fi de tenir éxit la compr. pels Estados-Units de las colonias danesas, un delegat de Dinamarca ha subvencionat á alguns diputats del Estat-Modelo, 'ls Estados-Units tothom parla del mateix y Dinamarca no ha obeit la boca lo qual vol dir que sinó es cert del tot al menos te molts visos de verosimilitut.

Reus Abril 1902.

Calendari catalá

Sant d'avuy.—Sta. Basiliça
Sant de demá.—S. Toribi
Surt lo SOL á las 5 h. y 21 m. y 's pon á las 6 h. 40 m.; surt la LLUNA á las 11 h. 30 m. y 's pon á las 12 h. y 12 m.

MERCATS
Dilluns de cada setmana, Reus.—Dimecres, Valls.—Dijous, Vendrell y Espluga de Francolí.—Divendres, Cornudella, Montblanch y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y Espluga de Francolí.

SECCIÓ METEOROLÓGICA

OBSERVACIONS
del dia 14 de Abril de 1902, facilitadas per don Artur Porta, sucesor de R. Gispert.

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Gran d'humitat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 horas	Estat del Cel
9	748	74			Nuvol
15	747	76		2'5	Nuvol

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VEN	NUVOLS
	Máxim	Mínim	Ter. dp.		
9	Sol 22	9	13	E.	NyC 1.0
5	Som 17		17	S. E.	NyC 1.0

CRONICA

Las Circunstancias se calla. No's deu haber encare enterat de que hi ha respecte del recurs á que 'ls possibilistas que l'inspiran han darrerament apelat per evitar que la "Revista del Centro de Lectura" segueixi publicant los articles del senyor Güell relatius á la cuestió del antic Cementiri de Reus. Y per cert que lo dit per Lo SOMATENT a proposito d'això l'altre dia, ha alsat polsaguera en lo camp dels republicans de nostra ciutat. Los més d'ells, casi tots, protestan de que 'ls caps padres del partit, constituïts en *caciques* de Reus, pretenguin fer política una cuestió que, com la del Cementiri, ni de prop ni de lluny te res que veure ab la política y 's vulgui que 'l partit possibilista de Reus se fassi solidari dels actes dels regidors afiliats al mateix.

¿Ahont s'anirà á parar si s'acceptés tal pretensió? Si algú ó alguns dels aludits regidors s'han declarat en mal hora *mondadores* del vell Cementiri y are veuen que donaren un mal pas ó que no es possible seguir avant, que reculin, y, mentres sobre tot que deixin en pau al partit.

Aixís hem sentit expressarse á no pochs republicans, molt queixosos de l'estranya actitud que 'n l'assunto del Cementiri han adoptat los que son ó passen per homes notables.

No estan especialment per la amenssa que de sortirse del "Centro de Lectura" tots los possibilistas que son socis d'aquesta societat, han fet los esmentats quefes.

¿Qui 'ls ha autorisat per donar aquest pas imprudentísim? Ell mostra en los que l'han dut completa carencia de sentit liberal y democrátich. ¡Y aixó en uns temps en que fins los partits més endarrarits en lo camí del progrés proclaman que las ideas no han de tindre más contrapès que las ideas oposadas! ¡Quina decadencia!

Pero, ¡bon fioc los hi escan als quefes possibilistas!

Durant lo mati d'ahir l'espay se mantingué ocupat per una nuvolada que amenssavava enviaros bona cantitat de pluja, pero poch á poch anaren correntse 'ls nuvols fins á deixar pas al sol que 'ns deixá fruhir sos raigs las primeras horas de la tarde.

S'ha publicat ja lo libre *Florescencia*, aplech d'ensaigs literaris de nostre inolvidable amic Horten i Güell.

Lo libre está espléndidament editat en l'acreditat taller tipogràfic del senyor Oliva de Vilanova y Geltrú y 's ven al preu de 2 pessetas en lo kiosco de don Pau Bolart y en la libreria de don Pere Tost.

Per avuy ens concretém á donar compte de la aparició del esmentat libre y d'ell nos ocuparem ab la extensió que 's mereix.

Los arbres dels paseijos comensan á vestirse d'istiu.

Lo *Diario de Reus*, com si sos lectors no parlessin catalá, nos reproduceix dos fragments, traduïts á la llengua castellana, de un article que publicarem en la edició del dissapte prop passat.

Voliám correspondre ab lo despreci—que no altre cosa mereixen las paraulas poch correctas que tot sovint se li escapan al *jayo* de la premsa local, potser motivat per la seva vellesa mateixa, puig á cert temps ja no 's raciocina ab la cordura necessaria—pero hem vist que acompanyava al insult una afirmació no despreciable y hem cregut convenient aprofitarla.

Als catalanistas á Madrid nos acostuman á dir *cuatro locos*, d'aquí que al *Diario* se li hagi contagiata la monomania de la segona paraula, pero com nos coneix de més á prop, no diu que siguem *cuatro*, sino que som molts; per forsa haviam de serho pera anar enterrant cacichs, qu'es per lo que 's plany lo *Diario*—y al efecte declara:

"Cuando esto se escribe escogiendo una ocasión tan extemporánea como la actual, se explica sin dificultades haya quien piense en ensanchar el Manicomio Reusense, apesar de que sus dimensiones nada tienen de reducidas."

De manera que malgrat ser grandios lo Manicomio Reusense hi ha que engrandirlo molt més pera... Pera que no ho diu, vol que ho endevinem... pero s'endevina. Som molts, los que 's necesitan pera no permetre que á nostra Catalunya se la menjin los vividors politichs.

Advertim al *Diario* pera confirmació de lo que deyam en l'article de referencia, que 'ls centralistas han probat sa hipocresia en lo sentiment que han manifestat tenir per la mort del gran patrio Dr. don Bartomeu Robert. Vejho en las columnas del *Diario del Comercio de Barcelona*, que comenta com mereix lo telegrama del Ministre de la governació.

Y no 'ns busqui mes la boca si no vol que li contestém com se mereix.

En l'última sessió del Ajuntament s'acordá tirar á terra una paret de la carretera de Castellvell per molestar lo pas de la gent. Ens sembla que 'l concejal que va fer tal proposició podia haver demanat també que 's privés á un industrial que va obrir una porta en l'esmentada carretera, que atravesés ab los carros la cuneta y 'l pas de la gent abans de construir la corresponent alcanarilla de pas, aixís s'evitaria que 's fes malbé lo que deuria conservarse.

S'está reconstruint la casilla dels fieltos de consums dels Directes. Veurém cuant durará.

Lo setmanari *La Discusión*, portaveu del partit democrátich federal en aquesta ciutat, en son número de dissapte prop passat se despedeix de sos lectors anunciant sa suspensió temporal. Desitjém que reapareixi aviat.

Mes que regular animació regná en lo mercat setmanal celebrat ahir en nostrs ciutat, Las transaccions verificadas foren en bon número y bastantas de consideració.

Los alumnes del quint any de Batxiller del Institut de Granada han enviat á la Reyna Regent una sollicitud demanant que siguin dispensats dels exercicis del Gran de Batxiller per aqueix any tots los estudiants, conmemorant aixís la coronació del Rey.

Los de nostre ciutat dirigiren ahir un telegrama d'adhesió als seus compays de Granada adherintse á lo sollicitat.

Milagrosos confits COSTANZI, vegis 'l anunci publicat á la 4.ª plana.

Per consums se recaudaren en lo dia de ahir 1164'07 pessetas.

La interessant obreta histórica "Heroismo Catalá", publicada per la Biblioteca "La Bona Llevor", se ven á la conserjeria de la "Lliga Catalanista", d'aquesta ciutat al preu de 40 céntims cada exemplar, preu excessivament barato, tant per lo tamany del libre com per lo interessant que resulta.

OBRA NOVA FLORESCENCIA

Aplech d'ensaigs literaris d'en Hortens Güell.
2 PESSETAS
De Venda en lo kiosco de D. Pau Bolart, Plaza de la Constitución y en la libreria de D. Pere Tost, Arrabal baixa de Jesús.

Secció comercial

BOLSI DE REUS
Carrer Monterols, 27
Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir.

Interior	71'91	Cubas del 68	—
Colonial	—	Cubas del 90	—
Orenses	26'15	Amortisable	93'45
Norts	53'50	Ob. 5 p.º	Almansa 101'50
Alicants	79'35	Id. 3 p.º	Fransas 57'37
Vitalici V.	—	Id. 3 p.º	Orense 47'87

PARIS
Exterior 78'80
Interior 71'95

— GIROS —
Paris 37'70
Londres 34'68

TELEGRAMA DE PARIS

Exterior	78'77
Bio Tinto.	1114'—
Nortes.	186'—
Alicants.	277'—

Se reben ordres pera operacions de Bolsa, Compra y venta al centat de tota clase de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paisos.

CAMBIS CORRENTS
en lo dia d'ahir, donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner	Paper
Londres 90 d'f.	—	34'—	—
" 6' "	—	—	—
" 8 d'f.	—	—	—
" vista.	—	—	34'36
Paris 90 d'f.	—	—	—
" 8 d'f.	—	—	—
" vista.	—	—	36'50
Marsella 90 d'f.	—	—	—
" 8 d'f.	—	—	—
" vista.	—	—	—
Perpignan 90 d'f.	—	—	—
" 8 d'f.	—	—	—
" vista.	—	—	—
Hamburg 90 d'f.	—	—	—
" 8 d'f.	—	—	—

Valors locals.

	Diner.	Paper.	Oper.
Gas Reusense.	—	600	—
Industrial Farinera.	—	700	—
Banch de Reus de Descomptes y Prestams.	700	—	—
Manufacturera de Coton.	—	130	125
C. Reusense de Tronvias.	—	30	—
C. Reusense de Tronvias privilegiadas 5 per 100.	300	—	—
Electra Reusense.	—	470	—
Manicomio de Reus.	—	—	—

TELEGRAMAS

Per la coronació

Madrid 14.
Bon nombre de grans d'Espanya están preparant sos carruatges de luxo pera assistir á la coronació del Rey.

A l'America llatina desperta gran interés aquest aconteixement.

Mossén Verdaguer
Barcelona 14.

La malaltia de Mossén Verdaguer segueix un curs gens falaguer.

Aquesta tarde semblava que s'hagués reanimat una mica, pero al cap-vespre ha decaigut son anim. No obstant los metjes que 'l visitan no desconfian del tot de poguerlo salvar.

Mort
Madrid 14.

La mort del comte de las Almenas ha sigut molt sentida per sos amichs particulars y bona part de politichs.

Los seus discursos—diuen alguns—se trobarán en falta á la alta Cambra.

MILAGROSOS CONFITS

ó injecció antivenérea y roob antisifilitich

COSTANZI

Angelo Costanzi

Mills y mills de celebritats mèdicas, després d'una llarga experiència, s'han convenut y certificat, que perà curar radicalment ab dos ó tres días la purgació recient y ab cinch ó sis días la crónica, gota militar, fliceras, flux blanch de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", escossors uretrals, càlculs, retencions d'urina, y ab 20 ó 30 días los extrenyiments uretrals (estrechez) encara que sigan crònics de més de 20 anys, evitant las perillósissimas sondas. no hi ha medicament més milagrós que'ls CONFITS ó Injeccions Costanzi.

També certifican que perà curar qualsevol enfermetat *Sifilitica* ó *herpètica*, en vista de que lo Iodo y'l Mercuri son perjudicials para la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la *sifilis y herpes*, sino que extreu los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com jaxes sapigut, causan enfermetats no molt fàcils de curar. A Salvati mostanzil, carter de la Diputació, 434, Barcelona, segur del "bon éxit" d'aquets específichs; per Cedi del tractament especial ab éll, admet als incredulds, lo pago després de curats:

Preu de la Injecció pessetas 4. Confits anti-venéreos, pera'ls qui no vulgan usar injeccions, pessetas 5. Roob anti-sifilitich y anti-herpètic, pessetas 4.

De venta en totas las bonas farmacias.

A Reus: en la de D. Antón Serra, Arrabal de Santa Agna, núm. 80; Doctor Garpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agna, 2 y en la Droguería de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1.

Consultas mèdicas á Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.º tots los dilluns, dimecres y divendres a las 12.

LA GRESHAM

COMPANYIA INGLESA
de segurs contra la vida y de pentas vitalicias
FUNDADA L'ANY 1848

**Polissas indisputables — Beneficis capitalissats
Primas molt moderadas**

La Gresham té constituït lo dipòsit exigit per las Lleys fiscals vigents com garantia per los seus assegurats a Espanya.

Oficina para Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA.
Inspector del Districte: D. Eduard Amell Amell.
A Reus: dirijirse a don LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.

LA PALATINE

Companyia inglesa
de segurs contra incendis, explosions y accidents

Oficina para Catalunya: Plassa de Catalunya, 9, BARCELONA.
A Reus: dirijirse a D. LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.

TELÉRGRAMAS

Per la coronació
Madrid 14.
Non nombre de gran d'Españes estan preparant sos corrons de l'Arca para assistir a la coronació del Rey.
A l'América Latina d'aperta gran interes aquest aconteixement.

Moscañ Verdader
Barcelona 14.
La metalla de Moscañ Verdader agueix un cert gens fàcil.
Aqueste tard embaiya que s'ha gresat un animal que tenia un cap-veure de da.
Els de nostre ciutat diriguen ahir un telegrama d'adhesio als seus compays de Granada adhesives a lo solicitant.

Mort
La mort del conte de las Amonas ha sigut molt sentida per sos amichs parisienses y per una part de polifonia.
Los seus discursos—hiper significans—se trobarán en l'ala de la sala Cambra.

MIR. GARRIBAS y VILA

Societat general de Transports marítims a vapor de Marsella

SERVEYS DEL MES DE ABRIL DE 1902
LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA
Sortirà de Barcelona lo 21 de Abril directament para Montivideo y Buenos Ayres lo magnific y rápit vapor francés

ALGERIE

LÍNEA PERA L'BRASIL
Sortirà de Barcelona lo dia 5 de Abril para Río Janeiro y Santos, lo grandios y acreditat vapor francés

ORLEANAIS

Consignataris a Barcelona Ripol y Companyia., Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

GRAN FONDA DE EUROPA DE TORTOSA

A CARRECH DE
D. M. ZARAGOZA
Situada en carrer centrich ab cotxes a tots los trens.
BONAS HABITACIONS Y ESMERAT SERVEY

La asociacion francesa para el mantenimiento de la independencia y la libertad de los pueblos de la América Latina, fundada en Madrid el 19 de mayo de 1890, tiene el honor de anunciar que el Sr. D. M. Zaragoza, presidente de la misma, ha sido elegido para representar a esta sociedad en el Congreso de los Diputados que se celebrará en Madrid el día 2 de mayo próximo.

El Sr. Zaragoza, nacido en Tortosa, en el día 12 de febrero de 1864, es licenciado en Derecho por la Universidad de Madrid y ha desempeñado diversos cargos públicos y profesionales. Es autor de varias obras de gran importancia sobre el derecho y la política.

Calendari catala

Segon el nou...
Els dies de...
El dia de...